

ТЕМА 4.ОСНОВИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

- 1. Адміністративне право України: поняття і предмет правового регулювання.**
- 2. Джерела адміністративного права. Кодекс України про адміністративні правопорушення.**
- 3. Управління як об'єкт адміністративного права.**
- 4. Державна служба; поняття, правовий статус державних службовців**
- 5. Адміністративні правопорушення: поняття та ознаки та склад.**
- 6. Адміністративна відповідальність: поняття та особливості.**
- 7. Адміністративні стягнення: поняття, види та порядок накладання**
- 8. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення**
- 9. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності**

1. Адміністративне право України: поняття і предмет правового регулювання

Адміністративне право являє собою окрему галузь правової системи України, котра покликана регулювати особливу групу суспільних відносин. Головною їх особливістю є те, що вони виникають, розвиваються і припиняють своє існування у сфері державного управління у зв'язку з організацією та функціонуванням системи виконавчої влади на всіх рівнях управління в державі.

Адміністративне право (від administrare (лат.) – керувати, управляти) – самостійна галузь правової системи України, яка регулює суспільні відносини, що виникають у сфері державного регулювання і контролю, з приводу здійснення органами державного управління управлінських функцій, у сфері економіки, соціально-культурного будівництва, адміністративно-політичного устрою. Саме тому адміністративне часто називають «управлінським правом», або «правом управління». Адміністративне право регулює суспільні відносини в сфері управління народним господарством, освітою, охороною здоров'я, наукою, культурою і

т. д. Адміністративне право регламентує як взаємини державних органів між собою, так і їх відносини з громадянами.

Можна зазначити, що не всі суспільні відносини у сфері державного управління входять до кола відносин, які складають предмет адміністративного права. По суті, це лише ті умови, за яких управлінські відносини виникають як захід практичної реалізації завдань і функцій виконавчої влади.

Управлінські відносини, що регулюються адміністративним правом, багатогранні.

Предметом адміністративного права є відносини між органами державної виконавчої влади, та :

по-перше, підпорядкованими їм структурами виконавчої влади;

по-друге, іншими органами управління, що мають самостійний характер і повноваження;

по-третє, підконтрольними їм підприємствами та установами;

по-четверте, недержавними підприємствами та громадськими об'єднаннями і,

по п'яте – громадянами.

Особливість адміністративних правовідносин в тому, що однією з сторін в них завжди виступає орган державного управління. Без їхньої участі управлінські відносини в адміністративно-правовому розумінні виникати не можуть.

Відносини управлінського характеру можуть виникати і в процесі внутрішньої організаційної діяльності інших державних органів, посадових осіб. Зокрема, до таких органів слід віднести прокуратуру й суд. Власне, прокурор області здійснює управлінську діяльність через підбір і розстановку кадрів, через керівництво діяльністю районних і міських прокурорів, які виконують свої повноваження. Однак, його діяльність є допоміжною відносно основної, спрямованої на забезпечення виконання прокуратурою покладених на неї Конституцією України функцій щодо підтримання державного звинувачення в суді, представлення інтересів громадянина або держави в суді, здійснення нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство тощо.

Аналогічні відносини управлінського характеру виникають у голів судів, діяльність яких є допоміжною стосовно здійснення правосуддя, покладеного на суди. Управлінські відносини можуть виникати, розвиватись і всередині системи

громадських організацій різних рівнів. В основі таких відносин лежать норми відповідних уставів, положень.

На підставі викладеного необхідно зазначити, що **предмет регулювання адміністративного права охоплює коло однорідних суспільних відносин**, до яких необхідно віднести управлінські відносини:

- у межах яких безпосередньо реалізуються завдання, функції та повноваження виконавчої влади;
- внутрішнього організаційного характеру, що склались у процесі діяльності
- інших органів державної влади;
- що виникають за участі суб'єктів місцевого самоврядування; організаційного характеру, що виникають усередині системи громадських організацій.

Отже, адміністративне право є окремою галуззю права, що складає систему правових норм, покликаних регулювати суспільні відносини управлінського характеру в сфері державно-управлінської діяльності органів виконавчої влади.

Немає жодної сфери державного та суспільного життя, яку б обходили питання адміністративно-правового регулювання.

Норми адміністративного права регулюють діяльність органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, державних та недержавних підприємств, установ, організацій. Вплив цих норм відчують на собі й конкретні особи, адже існує чимало правил, якими визначається їхня поведінка. Це правила дорожнього руху, водокористування, пожежної безпеки тощо

Крім того, норми адміністративного права регулюють відносини, що склалися під впливом інших галузей права. Проте хоч би в якій сфері вони виникали і хоч би хто в них вступав, це завжди відносини між керівниками та керованими. Вони ґрунтуються на підпорядкуванні однієї сторони іншій і мають такі особливості.

2. Джерела адміністративного права. Кодекс України про адміністративні правопорушення

Джерела адміністративного права - це зовнішні форми відображення адміністративно-правових норм, закріплені в Конституції України, законодавчих актах, урядових постановах, рішеннях державних адміністрацій та інших нормативних актах державних органів.

Класифікація видів джерел адміністративного права України:

I Залежно від суб'єкта творення нормативні акти:

органів законодавчої влади,

органів виконавчої влади,

затверджені зазначеними органами положення, устави, нормативно-правові документи, що регулюють управлінську діяльність.

II За юридичною силою та сферою поширення:

загальнодержавні,

галузеві

локальні.

Загальнодержавні є обов'язковими для виконання всіма органами управління, незалежно від їх підпорядкування. Галузеві й локальні поширюються тільки на конкретно визначені підвідомчі органи.

III Залежно від територіального устрою держави:

державні,

обласні,

міські,

районні.

Джерела адміністративного права, що базуються на нормах Конституції України та законах, мають вищу юридичну силу щодо інших підзаконних актів, прийнятих нижчестоящими органами виконавчої влади.

Види джерел адміністративного права:

1. Конституція України. Закріплені в ній норми мають пряму адміністративно-правову спрямованість. Вони визначають основи формування та діяльності органів виконавчої влади, розмежовують повноваження між центральними й місцевими органами влади, закріплюють права і свободи громадян щодо здійснення ними державного управління, участь громадських організацій в управлінні державними та громадськими справами тощо.

2. Закони України: "Про об'єднання громадян", "Про державну службу", "Про місцеве самоврядування" та ін.

3. Постанови Верховної Ради України, які охоплюють адміністративно-правові норми організаційного характеру.

4. Укази й розпорядження Президента України у сфері державного управління.

5. Нормативні постанови й розпорядження Кабінету Міністрів України, а також затверджені ним положення, устави, правила, інструкції та інші кодифіковані акти. Нормативні постанови прийняті Кабінетом Міністрів України спільно з профспілковими організаціями.

6. Джерелами адміністративного права в міжгалузевому й галузевому масштабах виступають нормативні акти, що їх приймають міністерства, державні комітети і служби України.

7. Нормативні накази керівників міністерств, державних комітетів і служб.

8. Нормативні накази керівників державних підприємств, об'єднань та організацій (або акти їхніх колективних органів). Дії норм зазначених актів обмежені межами конкретного формування.

9. Можуть бути також нормативні акти представницьких і виконавських органів місцевого самоврядування (наприклад, рішення районної ради народних депутатів, що передбачає адміністративну відповідальність за торгівлю в недозволеному місці).

10. Акти органів громадських організацій, якщо вони затверджені чи санкціоновані державними органами і містять правила, які регулюють будь-які аспекти адміністративного управління (скажімо, положення про ради громадськості мікрорайону).

Адміністративне право належить до найменш систематизованих галузей правової системи України. З одного боку, такий стан речей пояснюється багатоманітністю предмета регулювання суспільних відносин адміністративним правом, а з іншого - відсутністю належного впорядкування наявних адміністративно-правових норм. Тому зараз однією з актуальних є проблема прискорення роботи з систематизації та кодифікації наявних адміністративно-правових матеріалів.

В Україні було проведено копітку роботи з кодифікації адміністративно-правових актів; наслідком її стало прийняття 7 грудня 1984 р. Кодексу України про адміністративні правопорушення (набрав чинності з 1 червня 1985 р.). Він складається з 5 розділів (33 глави).

3. Управління як об'єкт адміністративного права

Адміністративне право об'єктивно взаємопов'язане з таким соціальним явищем, як управління. Сам термін став універсальним засобом для характеристики певного виду діяльності, спрямованої на досягнення відповідної суспільно значимої мети.

У ширшому розумінні управління визначається як керівництво певними суспільними процесами. Отже, виникає потреба щодо розкриття змісту самого поняття "керівництво" та його функціонального призначення в суспільстві.

Отож, управління умовно можна розділити на таке, що здійснюється в технічній, біологічній та соціальній сферах суспільства.

Соціальне управління є провідним видом управління. Його дія поширюється на соціальну сферу, де суб'єктом та об'єктом управління виступають як окрема людина, так і колективи людей. Від двох попередніх видів соціальне управління відрізняється вольовим впливом одних суб'єктів управлінських відносин на свідомість і волю інших.

Державне управління - одна з головних форм діяльності держави, особливий вид соціального управління в суспільстві, йому притаманні всі основні риси, які характеризують суспільне управління. Це, насамперед, свідоме, цілеспрямоване здійснення впливу на всі сфери суспільства в інтересах людей.

У широкому значенні - це діяльність усіх видів державних органів: законодавчих, судових, контрольно-наглядових, виконавчо-розпорядчих з організації суспільного життя.

Риси державного управління:

- діяльність по реалізації завдань і функцій держави;
- здійснюється спеціальним державними органами й посадовими особами;
- вони діють за дорученням держави, від її імені та мають державно-владні повноваження;
- форми й методи роботи управлінських органів регламентуються правом.

Отже, **державне управління** - підзаконна виконавча й розпорядча діяльність органів державного управління, спрямована на практичне виконання законів у процесі повсякденного та безпосереднього керівництва господарським, соціально-культурним та адміністративно-політичним будівництвом

4. Державна служба; поняття, правовий статус державних службовців

Державною службою в Україні визнається професійна діяльність осіб, які обіймають посади в державних органах та їхньому апараті та на яких покладено практичне виконання завдань і функцій держави.

Державна служба здійснюється на професійній основі. Такий порядок обумовлюється необхідністю забезпечення неперервної, компетентної діяльності державних організацій.

Правовий інститут державної служби складають норми конституційного, трудового, цивільного, фінансового та інших галузей права. Вони регламентують правовий статус державних службовців, у тому числі й порядок проходження державної служби, види заохочень і відповідальності службовців, обмеження, пов'язані з прийняттям і проходженням державної служби, підстави припинення державної служби. Адміністративно-правові норми, які регламентують питання державної служби, складають частину цього інституту і є самостійним інститутом адміністративного права.

Адміністративне право обслуговує передовсім державне управління. Воно визначає адміністративно-правовий статус державних службовців системи державного управління відповідно до Закону України "Про державну службу" від 16 грудня 1993р.

Виходячи з принципу поділу влад, вирізняється державна служба в органах законодавчої, виконавчої та судової влади. Залежно від специфіки сфер державної діяльності до державної служби належать державні службовці, що працюють в апараті органів прокуратури, судів, дипломатичної служби, митного контролю, Служби безпеки, внутрішніх справ і т. д.

Основні принципи, що лежать в основі державної служби, закріплені в Конституції України та в Законі України "Про державну службу". Зокрема, державна служба спирається на такі основні принципи:

- служіння народові України;
- демократизм і законність;
- гуманізм і соціальна справедливість;
- пріоритет прав людини й громадянина;
- професіоналізм, компетентність, ініціативність,
- чесність, відданість справі;
- персональна відповідальність за виконання службових обов'язків і дисципліни;

- дотримання прав і законних інтересів органів місцевого й регіонального самоврядування;
- дотримання прав підприємств, установ та організацій, об'єднань громадян.

Право проходження державної служби надається громадянам України незалежно від походження, соціального й майнового стану, расової та національної належності, статі, політичних поглядів, релігійних переконань і місця проживання.

Для її проходження вони мають одержати відповідну освіту і професійну підготовку та пройти в установленому порядку конкурсний відбір, або за іншою процедурою, передбаченою чинними законодавчими й нормативними актами.

Головним компонентом державної служби як юридичного інституту є посада.

Посада - це визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу та його апарату, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень.

До найсуттєвіших обов'язків, що покладаються на державних службовців, необхідно віднести:

- додержання Конституції України та інших актів законодавства України;
- забезпечення ефективної роботи і виконання завдань державних органів відповідно до їхньої компетенції;
- недопущення порушень прав і свобод людини і громадянина;
- безпосереднє виконання покладених на них службових обов'язків, своєчасне і точне виконання рішень державних органів чи посадових осіб, розпоряджень і вказівок керівників;
- забезпечення державної таємниці, інформації про громадян, що стала їм відома під час виконання обов'язків державної служби, а також іншої інформації, яка згідно з законодавством не підлягає розголошенню, тощо.

Державний службовець повинен діяти в межах своїх повноважень.

5. Адміністративні правопорушення: поняття та ознаки та склад

Адміністративне правопорушення (провина) - протиправна, винна (умисна або необережна) дія або бездіяльність, що робить замах на державний або громадський порядок, власність, права і свободи громадян, встановлений порядок управління, за які законодавством передбачена адміністративна відповідальність.

Адміністративна провина як вид правопорушення відрізняється від злочину по ступеню суспільної небезпеки діяння.

Його слід відрізнити і від такого правопорушення, як дисциплінарна провина, яка пов'язана з трудовою або службовою дисципліною працівників, за яку законодавством передбачена відповідальність в дисциплінарному порядку.

Юридичними ознаками адміністративної провини є:

а) протиправність, що виражається в забороні адміністративним законодавством передбачених законом діянь;

б) винність, тобто здійснення протиправного діяння умисно або необережно;

в) суспільна шкідливість - виражається в посяганні (спричиненні шкоди, або створенні загрози його спричинення) на суспільні відносини, що охороняються обов'язковими правилами, що містять відповідні заборони;

г) адміністративна відповідальність – застосування за адміністративне правопорушення встановлених законодавством заходів відповідальності, тобто відповідних адміністративних стягнень.

Адміністративне право надає великого значення складові адміністративного правопорушення. Його необхідно відрізнити від ознак адміністративного правопорушення. Це питання має не стільки теоретичне, скільки практичне значення. Адже за наявності всіх ознак адміністративного правопорушення може бути відсутнім склад адміністративного правопорушення, що тягне за собою протизаконність притягнення до адміністративної відповідальності.

Отже, склад адміністративного правопорушення - це передбачена нормами права сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, за наявності яких те чи те діяння можна кваліфікувати як адміністративне правопорушення

Склад адміністративної провини включає:

1. Об'єкт - суспільні відносини, що охороняються адміністративним правом, , за порушення яких накладаються адміністративні стягнення.
2. Суб'єкт - особа, що досягла 16-річного віку, осудна; посадові особи несуть відповідальність не тільки за порушення певних правил своїми діями, а й за неналежне забезпечення виконання їх іншими особами, насамперед підлеглими (недотриманням установлених правил у сфері порядку управління, громадського порядку, природи, здоров'я населення та інших правил, виконання яких входить до їхніх службових обов'язків). Іноземні громадяни та особи без громадянства

підлягають адміністративній відповідальності на загальних підставах згідно з чинним законодавством України

3. Об'єктивну сторону - сукупність передбачених законом ознак, що характеризують зовнішні прояви провини - місце, час, спосіб і обстановку, що характеризує провину, і саму дію або бездіяльність.
4. Суб'єктивну сторону - сукупність ознак, що характеризують психічне відношення особи до скоєного (вина, мета, мотиви здійснення провини). Адміністративне правопорушення може бути вчинене як умисно, так і з необережності. Адміністративне правопорушення визнається вчиненим умисно, якщо особа, котра його вчинила, усвідомлювала протиправний характер своєї дії чи бездіяльності, передбачала її шкідливі наслідки і бажала їх або свідомо допускала настання цих наслідків. Адміністративне правопорушення визнається вчиненим з необережності, якщо особа, котра його вчинила, передбачала можливість настання шкідливих наслідків своєї дії чи бездіяльності, але легковажно розраховувала на їх відвернення або не передбачала можливості настання таких наслідків, хоча повинна була і могла їх передбачити.

Реальне діяння тільки тоді вважається провинною, коли воно містить всі без виключення елементи, названі законом, оскільки відсутність хоча б одного з них означає відсутність складу в цілому.

Отже, тільки за наявності складу адміністративного правопорушення особа, яка його вчинила, може бути притягнута до адміністративної відповідальності.

6. Адміністративна відповідальність: поняття та особливості

Адміністративна відповідальність - вид юридичної відповідальності, що виражається у застосуванні повноважними органами і посадовцями конкретних адміністративних стягнень до осіб, що вчинили адміністративні правопорушення (провина).

До особливостей, що характеризують адміністративну відповідальність і водночас відмежовують її від інших видів юридичної відповідальності, необхідно віднести такі:

1. адміністративна відповідальність встановлюється як законом, так і підзаконними актами, або їх нормами про адміністративні правопорушення, тобто вона має власну нормативно-правову основу;

2. підставою адміністративної відповідальності є адміністративне правопорушення;
3. суб'єктами адміністративної відповідальності можуть бути як фізичні особи, так і колективні утворення;
4. за адміністративну провину передбачені адміністративні стягнення;
5. адміністративні стягнення застосовуються широким колом уповноважених органів і посадовців: виконавчої влади, місцевого самоврядування, їх посадовцями, судами (суддями) і ін.;
6. адміністративні стягнення накладаються органами і посадовцями на непідлеглих їм по службі або роботі осіб – правопорушників;
7. застосування адміністративного стягнення не тягне судимості і звільнення з роботи;
8. заходи адміністративної відповідальності застосовуються відповідно до законодавства, що регламентує застосування у справах про адміністративні правопорушення.

Отже, адміністративна відповідальність має особливості, що вирізняють її з-поміж інших видів відповідальності. Причому основна особливість - це те, що необхідною підставою для її застосування є наявність адміністративного правопорушення, а заходом впливу має бути адміністративне стягнення.

7. Адміністративні стягнення: поняття та види.

Адміністративне стягнення - захід відповідальності, що застосовується з метою виховання особи, яка скоїла адміністративний проступок, а також попередження скоєння нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.

Адміністративне стягнення зазвичай знаходить свій прояв у моральному чи матеріальному впливі на правопорушника. Окремі види стягнень можуть одночасно поєднувати в собі моральне засудження, матеріальний вплив і тимчасове обмеження прав правопорушника. Зокрема, такі наслідки наступають за адміністративного арешту, позбавлення спеціальних прав і виправних робіт.

Види адміністративних стягнень закріплено в Кодексі України про адміністративні правопорушення (статті 23-32).

Види адміністративних стягнень:

- адміністративне затримання одночасно є і мірою припинення правопорушення, воно оформляється складанням відповідного протоколу, до **3-х годин**. На прохання особи про його місцезнаходження оповіщаються родичі, адміністрація по місцю роботи або навчання. Повідомлення про затримання неповнолітнього його батькам або особам, які їх замінюють, є обов'язковим.
- попередження – офіційне засудження правопорушника, оформлене письмово або зафіксоване іншим чином;
- штраф – стягнення з порушника певної грошової суми в дохід держави;
- оплатне вилучення предмету, що з'явився знаряддям здійснення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення – полягає в його примусовому вилученні і подальшій реалізації з передачею вирученої суми колишньому власнику за вирахуванням витрат по реалізації вилученого предмету;
- конфіскація предмету, що з'явився знаряддям здійснення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення – примусовий, безвідплатний обіг цього предмету в дохід держави;
- позбавлення спеціального права, наданого даному громадянину (управління транспортним засобом, право полювання);
- виправні роботи строком до 2-х місяців з відбуванням їх за місцем постійної роботи правопорушника і з утриманням до 20% його заробітку в дохід держави. Цей вид покарання застосовується лише в судовому порядку;
- адміністративний арешт до 15 діб з використанням на фізичних роботах без їх оплати. Призначається лише в судовому порядку. Не застосовується: до вагітних жінок, жінок, що мають дітей до 12 років, неповнолітніх, інвалідів I і II груп.

Законодавець передбачає також особливі заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. За вчинення адміністративних правопорушень до неповнолітніх у віці від 16 до 18 років можуть бути застосовані такі заходи впливу:

- зобов'язання публічно чи в іншій формі попросити вибачення у потерпілого;
- застереження;
- догана чи сувора догана;
- передача неповнолітнього під нагляд батькам чи особам, які їх заступають, або під нагляд педагогічному чи трудовому колективові за їхньою згодою, а також окремим громадянам на їхнє прохання.

Наявність у системі адміністративних стягнень різних за характером і ступенем тяжкості санкцій дає можливість зважити на суспільну небезпеку правопорушення та особу правопорушника.

8. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

Органи (службові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення:

1) адміністративні комісії при виконавчих комітетах, районних, міських, районних в містах рад, які розглядають всі справи про адміністративні правопорушення, за винятком тих, які відносяться до компетенції інших органів;

2) виконавчі комітети сільських і селищних рад;

3) районні (міські) суди (судді);

4) органи внутрішніх справ, органи державних інспекцій і інші уповноважені органи, які розглядають справи, віднесені до їх компетенції законодавством. Так, органи внутрішніх справ розглядають справи про порушення громадського порядку, прикордонного режиму і інші.

Таким чином, до колегіальних органів, що мають право розглядати справи про адміністративні правопорушення, відносяться: адміністративні комісії, виконкоми селищних, сільських рад і інші. До осіб, які мають право розглядати ці справи одноосібно, відносяться: судді, начальники або заступники начальників відділу внутрішніх справ, державтоінспектор, ревізори потягів, начальники митниць, райвійськкоми, головні санітарні лікарі, правові інспектори праці і інші.

9. Порядок притягнення до адміністративної відповідальності

Підставою для порушення справи є скоєння суб'єктом адміністративного правопорушення, яке фіксується у протоколі про адміністративне правопорушення, що його складає уповноважена особа.

У протоколі мають бути вказані необхідні дані: дата і місце його складання; дані про особу, яка склала протокол; дані про особу порушника; місце, час скоєння і суть правопорушення; нормативний акт, який передбачає відповідальність за це правопорушення; інші матеріали, необхідні для вирішення справи. Протокол підписується особою, яка його склала, порушником, а за наявності свідків і потерпілих - й цими особами.

Протокол надсилається уповноваженому органу (посадовій особі), який розглядає справу про адміністративне правопорушення. Протокол не складається, якщо, відповідно до законодавства, адміністративний штраф накладається чи береться, а попередження фіксується на місці скоєння правопорушення. На штраф порушникові дається довідка (квитанція) встановленого зразка.

Справа про адміністративне правопорушення розглядається переважно за місцем його скоєння. Термін вирішення справи встановлюється законодавством. Справа розглядається в присутності особи, притягнутої до адміністративної відповідальності. За її відсутності справа може бути розглянута лише у випадках, коли є дані про своєчасне оповіщення про місце й час розгляду справи та якщо від неї не було клопотання про відкладення справи. Законодавство передбачає випадки, коли присутність особи, що притягується до адміністративної відповідальності, обов'язкова.

Справа про адміністративне правопорушення розглядається відкрито. На цій стадії провадження орган (посадова особа) повинен з'ясувати: чи було скоєно адміністративне правопорушення; чи винна дана особа в його скоєнні; чи підлягає вона адміністративній відповідальності; чи є обставини, що пом'якшують чи збільшують провину; чи мав місце матеріальний збиток; чи є підстави для передачі матеріалів справи на розгляд громадських організацій, трудового колективу; інші обставини, які мали б значення для вірного вирішення справи.

Розглядаючи справу про адміністративне правопорушення, орган (посадова особа) видає постанову у справі.

Постанова у справі оголошується по закінченні розгляду останньої. Її копія протягом трьох днів видається чи надсилається особі, якій винесено постанову. Ще одна копія в той же строк видається потерпілому на його прохання.

Постанова у справі про адміністративне правопорушення може бути опротестована особою, стосовно до якої її було винесено, а також потерпілим. Постанова адміністративної комісії може бути оскаржена до районного (міського) суду, рішення якого є остаточним. Постанови інших органів (посадових осіб) про стягнення адміністративного штрафу оскаржуються вищестоящим органом (вищестоящою посадовою особою) чи районним (міським) судом, рішення якого є остаточним.

Скарга подається впродовж десяти днів од дня винесення постанови у справі. Вчасне подання скарги зупиняє виконання постанови до її розгляду, за винятком постанови про застосування попередження та адміністративного арешту, а також у разі стягнення штрафу, що береться на місці скоєння адміністративного правопорушення.

Постанова у справі про адміністративне правопорушення і рішення за скаргою можуть бути оскаржені прокурором.

За загальними правилами адміністративне стягнення може бути накладено не пізніше, ніж за 2-і місяці з дня здійснення правопорушення.

За розгляду скарги чи протесту відповідний орган (посадова особа) перевіряє законність та обґрунтованість винесеної постанови та виносить одне з таких рішень: залишити постанову без змін, а скаргу і протест - без задоволення; скасувати постанову і надіслати справу на новий розгляд; скасувати постанову і закрити справу; змінити міру стягнення, але не в бік збільшення.

Установлено такий порядок виконання постанови про накладення адміністративного стягнення; штраф повинен бути сплачений порушником протягом 15 днів од дня вручення постанови про його призначення.

Постанови про відшкодувальне вилучення предмета, про конфіскацію, про позбавлення спеціальних прав, про виправні роботи виконуються уповноваженими на це органами в порядку, встановленому законодавством. Постанова про адміністративний арешт виконується органами внутрішніх справ.

Рекомендована література:

1. Адміністративне право України /За ред. Ю. П. Битяка. – Харків, Право, 2001 – с. 5-47.
2. Колпаков В. К. Адміністративне право України. Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2000 с. 49-96.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. зі змінами і доповненнями.
4. Правознавство: Навч. посібник /За ред. В. Т. Гончаренко. – к.: Український інформаційно-правовий центр. – с. 458-512.
5. Правознавство: Навч. посібник /Т. В. Варфоломієва, В. П. Пастукв, В. Ф. Пеньківський, О. М. Пацан. – К.: Знання – Прес, 2001. – с. 308-321.
6. Правознавство: Підручник, За ред. В. В. Копейчикова. 7-е вид. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – с. 565-597.
7. Про державну службу: Закон України від від 16.12.1993р.
8. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996р.

9. Кодекси і закони див. відповідно до оновлення на сайті Верховної Ради України www.rada.gov.ua